

*Кільченко Алла Віленівна,
Шиненко Микола Андрійович,
Лабжинський Юрій Анатолійович,
Інститут інформаційних технологій і засобів навчання
Національної академії педагогічних наук України, Київ*

ЗАРУБІЖНИЙ І ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Стрімкі темпи діджиталізації підвищують вимоги до підготовки висококваліфікованих фахівців в галузі освіти і науки, які є інтелектуальним потенціалом України. В сучасних умовах рівень кваліфікації вчених й викладачів вишів є одним з найважливіших конкурентних переваг наукової установи або закладу вищої освіти.

Порівняльний аналіз світового досвіду у сфері оцінювання якості діяльності науковців і викладачів вишів, дозволяє узагальнити підходи й тенденції розвитку технологій в цьому напрямку [1]. Сьогодні вітчизняні державні освітні стандарти наголошують на необхідності визначення якості наукової та освітньої діяльності, а також підготовки науковців та студентів на основі самооцінювання, а також за результатами зовнішнього оцінювання [2].

Досвід кращих зарубіжних і вітчизняних вишів і наукових установ свідчить про те, що їх успішність багато в чому обумовлюється створенням власних систем оцінювання якості діяльності викладачів і науковців. Однак недостатнє науково-методичне забезпечення системного підходу часто призводить до формалізму, застосування недоцільних з управлінської та педагогічної точок зору методів і способів, до невдалого копіювання відомих зразків або взагалі до відмови від розробки внутрішньої системи оцінювання. У загальному випадку в закладах вищої освіти та наукових установах України застосовуються типові технології оцінювання ефективності науково-педагогічної діяльності, які не враховують особливості спеціалізації випускників та науковців.

Наявність системи оцінювання якості та ефективності науково-педагогічної діяльності і відповідність її світовим стандартам стає необхідною умовою входження вітчизняної системи освіти і науки у світовий та європейський освітній простір.

Для пошуку ефективних технологій оцінювання науково-педагогічної діяльності був проведений аналіз робіт таких вітчизняних

вчених як: І. В. Балагура В. Ю. Биков, Р. О. Влох, Горовий В. М., О. Жабін, Л. П. Кавуненко, Л. Костенко, О. П. Костриця, Н. М. Кропочева, О. Кузнецов, Є. Кухарчук, О. Г. Левченко, С. Назаровець, Т. В. Симоненко, О. Соснін, О. М. Спирін, В. І. Хоревін, Штовба С. Д. та ін., а також зарубіжних учених: Д. У. Акснес, Дж. Бербі, А. Ботте, А. Браун, Л. Вальтман, П. Вінклер, П. Воутерс, Ф. Гальтон, Б. Гаммарфельт, Р. Декарт, Дж. Деккер, Д. Кафлін, С. Кірк, А. М. Коллінз, Л. Лангфельдт, Дж. Мінгерс, Д. Недергоф, Д. Прайс, Н. Р. Хеддевей, В. Шоклі, Л. Янг та ін.

При розробленні методик оцінювання якості діяльності науковців і викладачів деякі вчені пропонують взяти за основу кількісні показники результатів науково-педагогічної роботи, інші рекомендують таке оцінювання проводити за змістовними якісними критеріями. Для створення об'єктивної системи оцінювання необхідно оптимальне співвідношення кількісних і якісних методик оцінювання. Оцінка роботи викладача та вченого, як правило, проводиться за такими **основними критеріями**: наявністю виданих наукових праць (статей, навчальних посібників, навчально-методичних розробок та ін.); матеріально-технічною забезпеченістю (достатність наявності наочних посібників, використання технічних засобів навчання та ін.); наявністю результатів наукового дослідження; наявністю наукової та педагогічної кваліфікації (вчений ступінь, вчене звання).

Згідно з результатами досліджень система оцінювання окремих учених і педагогів підвищує показники, за якими проводиться оцінювання ефективності діяльності вишу або наукової установи, позитивно впливає на мотивацію в роботі, дозволяє більш обґрунтовано скласти індивідуальні плани роботи викладача на навчальний рік та ін. Таким чином, сьогодні актуальним є питання розробки ефективних методик оцінювання якості науково-педагогічної діяльності вишів (факультетів), наукових установ і результативності діяльності професорсько-викладацького складу кафедр й наукових установ.

Список використаних джерел

1. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України Про затвердження Порядку оцінки розвитку діяльності наукової установи від 03.04.2012 № 399. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0629-12#Text>.

2. Кільченко А. В. Вітчизняний та зарубіжний досвід використання інформаційно-цифрових технологій для оцінювання результативності науково-педагогічних досліджень. *Звітна наук. конф. ІТЗН НАПН України*: зб. матеріалів наук.-практ. конф., м. Київ, 11 лют. 2021 р. К.: ІТЗН НАПН України, 2021. С. 48-54. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/724023>.